

KOOSTÖÖKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL 20.märts 2007. nr.1

MINISTEERIUMIDE JA PUUETEGA INIMESTE ORGANISATSIOONIDE ESINDAJATE KOOSTÖÖKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

20.03 2007. nr.1

Algus kell 15.00, lõpp kell 17.00

Juhatas: Auli Lõoke

Protokollis: Katrin-Ädu Metsand

Võtsid osa: Marina Runno, Anne Rähn, Tarmo Kurves, Gert Schultz, Riho Rahuoja, Riina Riisalo, Volli Pärnla, Ago Kivilo, Anne-Mall Kroon, Külli Urb, Genadi Vaher, Helve Luik

PÄEVAKORD:

1. Riigieelarve 2008 eelnõu: organisatsioonide ettepanekud A. Lõoke
  - 1.1 Rehabilitatsiooniteenus
  - 1.2 Abivahendid
  - 1.3 Sotsiaaltoetused
2. Käsiseadega autode käibemaksust G. Vaher
3. PISTSi arengutest seisuga 20.03.2007
Sotsiaalministeerium
LISA: Pensionealiste puudega inimeste pöördumine puudetoetuste küsimuses
4. Muudatused Sotsiaalhoolekande seaduses
Sotsiaalministeerium
5. Taastusravi haigekassa kaudu puudega inimestele
Sotsiaalministeerium
6. Eelnõude allkirjastamisest puuetega inimeste poolt A. Lõoke

1. Riigieelarve 2008 eelnõu:

1.1 Rehabilitatsiooniteenus

Organisatsioonide ettepanek: kasv vastavalt hoolekande kontseptsioonis ettenähtud tempole.

KUULATI:

Auli Lõoke: kui rehabilitatsiooniteenuse rahastus kasvab hoolekandekontseptsioonis ettenähtud tempos, siis organisatsioonidel ei ole pretensioone.

Riho Rahuoja: rehabilitatsiooni- ja järelvalveteenuse kasv on samas mahus 2007. aastaga. On olemas suutlikkus 2008.aastal korraldada teenust samas mahus.

Gert Schultz: plaanis on rehabilitatsiooniplaanide tsentraliseerimine, et neid ei peaks tegema teenuse osutajad. Tekiks neli piirkondlikku keskust, kes teevad rehabilitatsiooniplaane.

Marina Runno: 2007–2008 kevad viiakse läbi ESF programmi PITRA projekti raames piloteerimine maakondlike ekspertkomisjonide poolt – hindamine ja rehabilitatsiooniplaanide koostamine.

Auli Lõoke: kas otsuste tegemisse kaasatakse ka puuetega inimesed?

Marina Runno: teenuste väljatöötamiseks on PITRA projekti raames moodustatud neli ekspertgrupp ja nende gruppide töösse kaasatakse ka puuetega inimeste organisatsioonid.

Külli Urb: otsust peaks kaaluma eriti laste ja nende vanemate poole pealt, vaagida, kas on mõistlik lahutada plaanide tegemine ja teenuse osutamine. Võib tekkida lisakoormus (teenuse saamine eri kohtades) lapsevanematele. Näiteks Tallinnas toimib koostöö rehabilitatsiooniplaanide tegemisel ja teenuse saamisel ühest kohast liikumispuudega lastele väga hästi.

Anne-Mall Kroon: kas teenuseosutajaid hakatakse koolitama? Vajalikke teenuseid pimedatele pole tihti olemaski.

Marina Runno: teenuste osutajad ei saa ju olla ilma mingisuguse meditsiiniliste hariduseta, vajalikud on meditsiinilised teadmised. Ilmselt peab olema meditsiiniline haridus + rehabilitatsioonialane koolitus.

Riho Rahuoja: üleöö ei muutu midagi. Meie riigis on valitud vabaturu tee, seega on oluline järelvalve teenuse kvaliteedi üle. See on tõesti probleem. Rehabilitatsiooniplaani koostamisel ekspertide abiga kaalutakse kõige optimaalsemat varianti. See on keeruline ja spetsiifiline, aga võimalik.

1.2 Abivahendid:

Organisatsioonide ettepanek: vahendite kasv 2008. aastal 24,8 miljonit krooni (inkontinentsi- toodete limiidi suurendamiseks, järjekordade likvideerimiseks, nomenklatuuri laiendamiseks)

2007 riigieelarve	57 739 476
inkontinentsitooteid	12 000 000 (limiidi suurendamiseks 40lt tükilt 90 tükini kuus)
järjekord seisuga 01.01.07	7 000 000 (orienteeruv)
nimekirja laiendamiseks	5 773 947 (10% 2007 eelarve mahust)
2008 riigieelarve	82 513 423
kasv 2008	24 773 947

KUULATI:

Riho Rahuoja: ministeeriumi arvutused on mõnevõrra väiksemad.

Gert Schultz: inkotoodete kasvule 90le tükile kuus on arvestatud 11 milj, kuulmisabivahenditele 3,8 miljonit ja 1,2 milj nägemisabivahenditele. Kokku on kasv 16 milj krooni.

Genadi Vaher: 10% 2007.a. eelarvest on ette nähtud abivahendite nimekirja täiendamiseks.

Auli Lõoke: milline oli järjekordade seis aasta alguses? Meie taotluses on summa orienteeruv.

Gert Schultz: 7,1 miljonit krooni.

Genadi Vaher: milline on üldse prognoos, kui riigi raha abivahenditeks firmadel juba otsas? Invaru küsis Harju maavalitsusest 4 miljonit, sai 2,8! Ja see on vaid ühe firma pilt.

Auli Lõoke: meie Tantsud Tähtedega toetused on ohus, sest soovitud abivahendite riigiosaluse täitmiseks pole raha. Annetusest maksame vanemate eest omaosaluse.

Konkreetselt on juttu abivahendite taotlustest, mis on esitatud Invarule.

Riho Rahuoja: 2008 eelarve projektis on planeeritud inkotoodete limiidi suurendamine 40 tükilt 90ni, samuti järjekordade läbivaatamine. Samuti kuulmisabi ja nägemisabi. Tegemist on keeruliste valemitega. Kõike ei saa 10% sisse kirjutada.

Külli Urb: kas laste omaosaluse langetamine 5%-le on utopia?

Riho Rahuoja: ei ole utopia. Praegu kalkulatsioonid ei ole. Laste puhul ei ole omaosaluse protsendi langetamist veel arutatud.

Auli Lõoke: kas on võimalik garanteerida, et riigipoolne limiidi suurendamine inkotoodetele kehtiks kogu vabariigis? Maavalitsused kipuvad ise limiite vähendama. Teema on vana ja vajab lõpuks lahendamist.

Riho Rahuoja: see on võimalik ministri määruses sätestada. Arvan, et istutakse Haigekassaga kokku ja arutatakse, kas teha muudatusi abivahendite nimekirja. Arutlustema – inkontinentsitoode kui retseptivahend. Teha riigihange, saadakse ehk odavamalt kätte. Muidugi toob iga muudatus kaasa pingeid, inkotubade olukord muutuks. Ei ole kiireid lahendusi.

Auli Lõoke: millal peab ministeeriumis 2008 eelarve eelnõu valmis olema?

Riho Rahuoja: ametlikult maikuus, info vahetus rahandusministeeriumiga käib juba praegu, aga kontrollnumbreid veel ei ole. Arvestame teie ettepanekutega, G. Schultz teeb neid arvestades kalkulatsioonid, mida tutvustab veel enne eelnõusse esitamist organisatsioonidele.

1.3 Sotsiaaltoetused:

Organisatsioonide kaks ettepanekut:

1. oleme konservatiivsel seisukohal, kui ei jõua valmis uus seadus, siis tuleb puudetoetuste määra tõsta kõigil eagrupidel 400 kroonilt 550 kroonini. Nõuab eelarvesse juurde 212,3 miljonit krooni.

2. vastavalt PISTSi kontseptsioonile – rahaline toetus + teenused, mis ei tohi jääda rahaliselt alla esimese variandi rahalistele vahenditele.

Kiideti heaks ettepanek käsitleda selle punkti all ka päevakorra 3. punkti – PISTSi arengutest seisuga 20.03.20047

KUULATI:

Riina Riisalo: ministeerium annab arvamused riigieelarvesse, toetuste tõus on, kõige rohkem aga tööelistel. Lastele on ette nähtud õppetoeetus alates esimesest klassist.

Riho Rahuoja: oleneb uuest valitsusest, kuidas meie poolt planeeritud vastu võetakse. Me planeerime sotsiaaltoetusteks vahendeid juurde nii, et pensionialaste olukord ei halvene ja tööelised saavad juurde. Rahaliselt kattuvad meie numbrid teie omadega. Tahame KOVide rolli tõsta. Ministeerium garanteerib, et mitte keegi ei jää toetustest ilma. Üleminekuperiood on muidugi keerukas.

Auli Lõoke: kas on reaalne, et ministeerium annaks meediakanalite kaudu infot kavandatavatest muudatustest sotsiaaltoetuste seaduses? Kodulehel väike infonurgake? Puudega inimeste hulgas on suur segadus ja ärevus.

Riho Rahuoja: info tuleb, *Videvikuga* on juba kokkulepe, teistega läbirääkimised.

Eakatele jagatakse infot pensionitõusude kohta, mis peaks nende olukorda tõhusalt parandama.

Riina Riisalo: seni ei ole PISTS veel nii kaugel, et seda laiale ringile tutvustada. On olemas uued ideed ja uued variandid, kuidas midagi teha. Muidugi tutvustatakse neid koostöökogule.

Riho Rahuoja: enne tuleb ära oodata uus minister ja talle tutvustada töösuundi ja saada nende heakskiit.

Helve Luik: ebamääraseid lubadusi ja asju koduleheküljele üles panna ei tohi. See ajab ainult segadusse. Seega ei poolda Auli Lõokese ettepanekut. Inimesi häirib, kui ministeerium muudab oma seisukohti, seega avalikustada alles siis, kui on kindel.

Külli Urb: probleemiks on kujunenud hooldekodude hindade tõus, samuti sotsiaalkeskustes. Puudest tingitud lisakulutused tulevad omastel kanda.

Riho Rahuoja: pole välja kujunenud praktikat hooldekodudes viibivate inimeste individuaalsete abivahendite maksumuse katmiseks, lisaks on võimalused maakonniti väga erinevad.

Ago Kivilo: miks töölepingu alusel töötava pensionäri eest peab tööandja maksma sotsiaal- maksu? Kui inimene jõuab pensioniikka ja töötab edasi (seda soodustab ju riik ka), milleks siis veel sotsiaalmaks?

Riho Rahuoja: lühikommentaariks – praegu ministeerium tegeleb sellega. Töövõimetuspensionäri eest maksab riik sotsiaalmaksu, et ta oleks kindlustatud. Kui aga inimene saab pensioni ja töötab, siis riik enam tema eest maksu ei maksa. Sotsiaalmaksu maksmine on staatusega seotud. Kui riik tahab soodustada pensioniealiste tööhõivet, siis tuleb sotsiaalmaksu küsimust eraldi arutada.

Auli Lõoke: *Tööturuteenuste ja -toetuste seaduses* rakenduvad meetmed, kui isik (ka puudega isik) on olnud töötuna arvel 12 kuud. Vastasel juhul ei saa tööandja riigilt palgatoetust ega tööruumide ning -vahendite kohandamise toetust. Vaja oleks need kitsendused puudega inimeste puhul maha võtta.

Genadi Vaher: puudega inimese töökoht vajab kohandamist, enne ta ei saagi ju tööle minna.

Riho Rahuoja: nõus, selle seadusesätte üle tuleb ja saab arutleda.

Genadi Vaher: puudega eakatel inimestel on hirmud seoses kohustuste üleminekuga KOVidele.

Auli Lõoke: seda muret kajastab ka puudega pensioniealiste pöördumine koostöökoogu poole, mis on osalejatele välja jagatud (vt. LISA 1).

Riho Rahuoja: Üks on kindel, olukord ei halvene. Murekirja autoritele võib kinnitada, et KOVid saavad piisava rahastuse, et katta puudega eakate vajadused teenuste ja/või toetustega.

Auli Lõoke: küsitakse hooldaja määramisest puudega lapsele. Kas vanaema võib olla hooldaja?

Riina Riisalo: praeguse seaduse järgi mitte, siin on kavas teha muutusi.

Külli Urb: varem või hiljem on vaja tegeleda hooldajale puhkuse määramisega.

Riho Rahuoja: sotsiaaltoetuse maksmine ei ole töösuhe ja vanematele puhkuse andja ei ole töötaja. Vanem maksab toetuse sellele, kes last hoiab.

OTSUSTATI: sotsiaalministeerium aktsepteerib ja võtab arvesse puuetega inimeste organisat- sioonide tehtud ettepanekuid 2008. riigieelarve eelnõusse

rehabilitatsiooniteenuse, abivahendite ja puuetega inimeste sotsiaaltoetuste real.

2. Käsiseadega autode käibemaksust

KUULATI:

Genadi Vaher: sellest aastast kadus ära 5% soodustus käsijuhtimisega autode ostjatele. Olukord ei tohiks muudatuste tegemisel inimese jaoks halvemaks muutuda, antud juhul halvenes. Kohandatud auto on puudega inimesele abivahend. Tuleb leida võimalus kompensatsiooniks, näiteks abivahendite realt ja abivahendite määrase kaudu. Kompensatsiooni saamise õigustatud isikuks ja kompenseerimise tingimused võiksid olla samad, mis varem olid 5% käibemaksu määruks. ARK teeb kohandatud sõiduki kohta auto tehnilisse passi märke invasõiduk. Arvestada võiks maksimaalselt ca 100 autoga aastas.

Riho Rahuoja: Võib arutada, uurime võimalusi.

3. PISTSi arengutest seisuga 20.03.2007 – käsitleti punkti 1.3 all.

4. Muudatused sotsiaalhoolekande seaduses

KUULATI:

Anne Rähn: toimus koosolek, kus esimest korda esitati ametlik hoolekandeseaduse muutmise tegevuskava. Ei muudeta hoolekande süsteemi, aga kuna muutmisele läheb enam kui kolmandik kehtivast sotsiaalhoolekande seadusest, võib seda siiski nimetada juba uueks seaduseks.

Eesmärgid – kuidas ja läbi mille tagada teenuste parem kvaliteet. Alustati teenuste lahtikirjutamist. Tuuakse välja erinevused. Kuna seadus on vananenud ja mõisted erinevalt lahti kirjutatud, siis on nüüd ühtne süsteem: **teenuste eesmärk, taotlused, rahastamine, nõuded ja järelvalve.**

Ajagraafiku järgi peavad teenused märtsi lõpuks olema lahti kirjutatud. Töögrupe juhivad pea- spetsialistid.

Koostöökogu toimumise päeval (20.03.07) on teenuste kirjeldamine peaaegu lõpetatud ja sellele oodatakse tagasisidet.

Aprillis tutvustatakse juhtkonnale tehtud tööd.

Aprillis ja mais algab väljastpoolt kaasamise protsess. Kaasatakse mittetulundusühingud.

Juunis ja novembris toimuvad arupidamised ja aasta lõpuks peab eelnõu variant valmis olema.

Kaasatakse kohalikud omavalitsused, peetakse neli seminari. Vahepeal tehakse koostööd õigusosakonnaga ning arutletakse partneritelt tulnud ettepanekute üle. Õigusosakond võtab arvesse märkused õiguskantslerilt. Teenustest: isikliku abistaja ja tugiisikuteenused on õigusosakonnas analüüsimisel. Hindamisinstrument on peaaegu valmis. Kooliabistaja teenus on kirjeldatud. Nõustamine – eraldi psühholoogiline, sotsiaalne, võlanõustamine, pastoraal- nõustamine, perelepitus. Kõik need nõustamisteenused on töös. Arutletakse lapsele asenduskodu üle. Invatransporditeenus on keeruline ja kallis.

Oluline on koolitada teenuste pakkujaid, luua piirkonniti võimalus teenuste

osutamiseks.

Riho Rahuoja: erinevad teenused on standardiseeritud, läbi kirjeldatud, seega tagatud kvaliteet. Toimuvad läbirääkimised ministeeriumi ja KOVidega, millal kohustada, millal soovitada. Tulevad uued teenused, neid saab lisada, lisada võivad ka KOVid. Vaja hoida tempot. Igatahes on kohalike omavalitsustega ees rängad läbirääkimised. Riiklikud teenused – ise teeme, ise maksame, saame tagada. Skeem ei kehti KOVide puhul.

Anne Rähn: Kõik ettepanekud ja küsimused on teretulnud.

5. Taastusravist

KUULATI:

Auli Lõoke: tegemist on vana probleemiga, vajalikus mahus ei saa taastusravi (füsioterapeudi teenust) enam ei SKA ega Haigekassa alt. Haapsalu lõpetab 01. aprillist rehabilitatsiooniteenuse osutamise.

Riho Rahuoja: hea oleks, kui saaks taastusravi kohta puuetega inimestelt detailsema probleemide kirjelduse koos ettepanekutega. See oleks abiks ja toeks. Ei ole vaja mitut süsteemi, kui standardid on välja töötatud, siis saab teenust laiendada.

Auli Lõoke: puuetega inimeste organisatsioonide poolt tehakse vastav kiri koos ettepanekutega.

6. Eelnõude kooskõlastamisest ja allkirjastamisest puuetega inimeste poolt

KUULATI:

Auli Lõoke: puuetega inimeste organisatsioonide esindajad paluvad allkirjade/nimedele lisamisel eelnõudele enne see nendega kooskõlastada. Võib juhtuda, et töögrupis osalenud inimene pole oma nime lisamisega eelnõule mitmel erineval põhjusel nõus.

Riho Rahuoja: töögruppides osalenute (see ei puudutab kõiki osapooli) nimed lisatakse ilma nõusolekut küsimata. Selline on tava. Kooskõlastusringis pole praegu puuetega inimestega kooskõlastust nõutud.

Koosoleku juhataja
Koosoleku protokollija

Auli Lõoke
Katrin-Ädu